

Exodus

Lekció: Zsid. 12.18-29
Textus: 2Móz. 19.9-20.21

2006. dec. 3.
Gazdagrét

Az Úr eljövetele

Advent első vasárnapjával elkezdődik az ún. egyházi év. Hétről hétre követjük nyomon a Jézus Krisztus történetének eseményeit, hogy közösen újra átéljük az evangélium csodáját, amely formálja életünket, gyülekezetünket, és megtart, életben tart bennünket. Advent négy vasárnapja az eljövetelre irányítja figyelmünk. Az Úr megtartotta ígéreteit, és eljött ebbe a világba, emberré lett, testté lett a Názáreti Jézus személyében. Karácsonykor Istennek ezt a csodálatos eljövetelét ünnepeljük, hogy majd azután belépünk Jézus szenvedéseibe is. Erre készít a böjti időszak, amely Jézus nagyheti szenvedéseibe, nagypénteki megfeszítéséhez vezet el. Húsvétkor együtt örvendezünk annak, hogy Jézussal együtt mi is feltámadunk a halálból, míg a mennybemenetel arról biztosít, hogy ő minket is magához fog venni. Pünkösdkor megünnepeljük, hogy Jézus elküldte maga helyett a Pártfogót, a Szentleket, aki által erővel ruház fel szolgálatának folytatására. Egészen addig hívtunk mi, Isten népe, az egyház bizonyoságot tenni Jézusról, amíg ő el nem újra. Jézus visszajövetelére tekintünk előre, várjuk az új eget és az új földet, a mennyei Jeruzsálemet, ahol nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem jajkiáltás, sem könnyek. Az egyházi év abban segít, hogy Istennek ezt a csodálatos történetét, az evangélium valóságát ne csak egy-egy istentiszteleten éljük át újra, hanem életünk nagyobb egységeit is ez alakítsa. A mai nappal belépünk hát advent időszakába, az Úr eljövetelének, Isten testtelésének ünneplésébe.

A ma olvasott ige is Isten eljövetelét adja elénk, az Úr legmeghatározóbb és legfontosabb megjelenését (teofánia) az Ószövetségben. Az Úr Sínai hegyi megjelenését megelőzte, hogy benyújtotta igényét az általa megszabadított népre: *“Ti láttátok, mit cselekedtem Egyiptommal, hogyan hordoztalak benneteket sasszárnyakon... Most azért, ha engedelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok szövetségemet, akkor ti lesztek az én tulajdonom valamennyi nép közül... Papok királysága és szent nép lesztek.”* (19.4-6) Izrael azt válaszolta Istennek, hogy megteszi mindazt, amit kér tőle, elfogadja a felkínált szövetséget, és ragaszkodik az Úrhoz, hogy akarata és céljai szerint éljen. Az Úr eljövetele, megjelenése a Sínai hegyen a szövetségekötés része. A mai ige ennek a külső körülményeit adja elénk. A szövetség tartalmát, Isten törvényét, a tízparancsolatot a későbbiekben fogjuk tanulmányozni. A szövetség középpontjában az ige, Isten törvénye áll. Ugyanakkor az is jelentős, hogy milyen körülmények között kapja Izrael a tíz ígét, hogyan készíti fel őket erre Isten. Ezt vizsgáljuk meg a mai napon.

I. Szentség és istenfélelem a Sínain

Isten így szól Mózeshez: *“Íme, elmegyek hozzád sűrű felhőben, hogy hallja a nép, amikor beszélek veled, és neked is higgyenek mindenkor.”* E bevezető után Isten először arra utasítja Mózes által a népet, hogy készüljenek fel a vele való találkozásra, azaz szenteljék meg magukat. Mózesnek határt kell vonnia a nép köré, hogy azok ne hogy felmenjenek, vagy akár csak érintsék a hegyet, ahol Isten megjelenik. Ha valaki megérinti a hegyet, meg kell halnia. Ezek a rendelkezések Isten szentségére, a vele való találkozás komoly és súlyos voltára emlékeztetnek.

Ugyanezt erősíti meg Isten megjelenésének a módja is: *“A harmadik napon virradatkor pedig mennydörgés, villámlás és sűrű felhő támadt a hegyen, és igen erős kiüztengés. Ekkor megrémült az egész nép a táborban.”* Erőteljes természeti jelenségek, mint vulkáni kitörés, földrengés, égzengés, villámlás követi, amint Isten leszáll a Sínai hegyre. Isten jelenléte, dicsősége félelmet és rettegést kelt a népben. Izrael látja, hogy Mózes Istennel beszél, majd felmegy a hegy csúcsára.

A tízparancsolat átadása után, amint lejön a hegyről, a nép azt kéri Mózesről, hogy ő beszéljen hozzájuk, de Isten ne szólítsa meg őket, mert akkor meghalnak. Mózes így válaszol a megrettent Izraelhez: *“Ne féljétek, mert azért jött Isten, hogy próbára tegyen benneteket, és hogy őt féljétek mindig, és ne vétkezzetek!”* Isten eljött, átadta ígéit Mózesnek, de ez nem mindennapi körülmények között zajlott. Nem az történt, hogy Mózes elköszönt a néptől, felment a hegyre, majd néhány nap múlva egyszer csak megjelent hóna alatt a két kőtáblával. Ebben az esetben össze kellett volna hívnia a népet, és el kellett volna magyaráznia nekik, hogy amit látnak, az Isten útmutatása az életükre nézve. Utána végighallgathatta volna a kérdéseket: Honnan hoztad ezeket? Ki az az Úr, és honnan tudhatjuk, hogy ez tényleg az ő akarata – és nem te találtad ki? Bárki mondhatja, hogy az Úr adta neki a kőtáblákat. Miért kellene éppen ezek szerint az igék szerint élnünk, ha mi másképpen gondoljuk? Miért fogadjuk el minden részletét, nekem az egyik fele tetszik, de a másik, úgy érzem, nem én vagyok? Miért tíz, és nem hét, vagy tizenkettő – szerintem dolgozzuk át egy kicsit... Értjük, ugye? Közel sem véletlenszerű, hogy Isten milyen módon készíti elő Izraelt, valamint milyen körülmények között adja át törvényét. Az Úr eljövetele, Isten félelmetes jelenléte, a teofánia előkészíti, megalapozza, hogyan fogadja Izrael az Úr törvényét. Három dologra szeretném felhívni a figyelmet.

Először is, a történetek után nem kérdés számukra, hogy Mózes valóban az Úr követe, és nem saját nevében jár el. Senki sem kérdőjelezheti meg Isten parancsolatainak tekintélyét. Isten szentségének átélése, az ebből fakadó istenfélelem megtermi életünkben azt a gyümölcsöt, hogy soha nem tartják emberi eredetűnek a szövetségben kapott parancsolatokat. Semmi kétség, hogy az élő Istennel találkoztak. Minden porcikájukban érzik dicsősége rettenetét.

Másodszor, azt is fontos látnunk, hogy a nép, amely találkozott Isten dicsőségével és szentségével, ebből fakadóan fog engedelmességre törekedni. Amikor szembe találja magát Isten parancsolataival, akkor nem egy száraz, személytelen, esetleges törvénygyűjteményt lát maga előtt, hanem az élő Istent, akitől a parancsolatok származnak. Személyes istentélményük van, nem pusztán élettelen törvényeik. Az engedelmség inentől kezdve az élő Istennel való viszonyhoz tartozik.

Harmadszor, vegyük észre, hogy Isten jelenlétének e félelmetes átélése nem önmagáért való. Talán sokan vannak ma, akik újra és újra visszavágynának a Sínaihoz, mert félni, borzongani, rettegni jó. És ahogy napjainkban szereti előidézni ezt az érzelmileg elsívárosodó ember (pl. horrorfilmek, bizonyos extrém sportok, katasztrófa turizmus), hasonlóan vágynak újabb és újabb istentapasztalatra a keresztyének is. Megalakulna a „Sínai Borzongás és Rettenet” szektája, vagy éppen egy keresztyén zarándok vállalkozás hasonló néven, hogy az istenfélelem e rettenetes, de legalább még izgató érzését fenntartsa. Isten azonban nem kizárólag az érzésben, az átélésben, a tapasztalatban érdekelt. Sínai hegyi eljövetele, dicsőségének kijelentése a tízparancsolat ígéire mutat. Az istenfélelem nem szubjektív rettegés, hanem Isten parancsolatainak komolyan vétele, engedelmség Isten törvényének: *„azért jött Isten, hogy próbára tegyen benneteket, és hogy őt féljétek mindig, és ne vétkezzetek!”*

Hogyan jelenik meg az istenfélelem a mi életünkben, akik adventben Jézus Krisztus eljövetelére fordítjuk tekintetünk? Hogyan viszonyuljunk Isten jelenlétének ehhez a megfogható, félelmetes, elrettentő valóságához? Van-e az Úr most olvasott eljövetelének bármilyen köze, aktualitása mi életünkhöz? Ezekre a kérdésekre a Zsidókhöz írt levél szerzője válaszol.

II. Szentség és istenfélelem Jézusban

A Zsidókhöz írt levél szerzőjének a kérdései a következők: Miért tartunk ki, maradunk meg a hitben? Honnan vegyük az erőt, hogy amikor semmi sem úgy alakul, amint várnánk, ne adjuk fel? Mi van, ha keresztyén hitünk miatt összeütközésbe kerülünk a családdunkkal, a szomszédainkkal, a társadalom értékítéletével? Mit kezdünk, ha anyagi veszteség ér? Hogyan ragaszkodjunk Krisztushoz, ha sokkal egyszerűbb és ígéretesebb lenne elfeledkezni róla? Miért ne adjuk fel?

Ezekkel a kérdésekkel néznek szembe a levél címzettjei. Egyesek már nem járnak a gyülekezetbe a rájuk nehezedő nyomás miatt. Meghidegült a szívük, közömbössé lett a hitük. Úgy érzik, csalódtak. Ha Krisztusnak adták az életüket, miért nem védi meg őket a gyalázkodóktól, ellenségeiktől? Elbátortalanodtak, elerőtlenedtek, visszaestek korábbi, Isten nélküli életükbe.

A szentíró egy komoly figyelmeztetést intéz hozzájuk. Nem ijesztget, de őszintén és egyértelműen beszél arról, hogy mit jelent Krisztushoz tartozni – és mivel játszik az, aki ezt feladni készül. A témája az istenfélelem, és ennek kifejtéséhez a Sínai hegyi teofániához nyúl vissza, amit minden olvasója jól ismer.

Gondoljátok át, hogy mi történt veletek, amikor Krisztushoz jöttetek, és vele szövetséget kötöttetek, mondja nekik. Emlékezzetek, hogy Isten Jézus Krisztusban szövetséget kötött veletek. Ezt vettétek magatokra a keresztségben, és ezt ünneplitek, újítjátok meg minden úrvacsorában.

Milyen volt a Sínai hegyi szövetség? Félelmetes! Tapintható hegy, lángoló tűz, homály, sötétség, földrengés, ézengés. Isten megjelenése félelmetes természeti jelenségekkel párosult. Annyira, hogy *“akik ezt hallották, kérték, hogy ne szóljon hozzájuk.”* Olyan félelmetes volt mindez, emlékezteti címzettjeit, hogy még Mózes is így szólt: félelem fogott el, és remegés. Ilyen volt az első szövetség, az, amely a Sínai hegyen adatott. De ti nem ehhez a hegyhez járultatok, hangsúlyozza a levél szerzője.

Akkor milyenhez? – tehetjük fel a kérdést. Mi jutott nekünk? Mit válaszolunk mi, mai keresztyének? Mi nem járultunk semmihez... Velünk nem történt semmi különös, semmi rendkívüli... Sem földrengés, sem ézengés, sem borzongás, sem rettegés. Sőt, sokan úgy gondolkodnak, érznek, hogy az, hogy nekünk egy szerető mennyei Atyánk van, azt jelenti, hogy ő azt is jószágon elnézi, ha elfordulunk tőle, amikor túl nagy ára lenne hűségessé lenni. Ezért figyelmeztet a szentíró: *“Ti ugyanis nem tapintható hegyhez és lángoló tűzhöz járultatok ... Ti a Sion hegyéhez járultatok, és az élő Isten városához, a mennyei Jeruzsálemhez és az angyalok ezreihez... az elsőszülöttek ünnepi seregéhez, ... mindenképp bírójához, Istenhez ... az új szövetség közbenjárójához, Jézushoz és a meghintés véréhez...”* Igen, félelmetes volt Isten eljövetele a Sínain, istenfélelem töltötte be azok szívét, akik parancsolatainak való engedelmséget fogadtak. De ami veletek történt, akik Jézus Krisztushoz járultatok, az ennél nem kevesebb, hanem több.

Ti angyalok ezreihez járultatok, akik Isten dicsőségét zengték Karácsony éjjelén Betlehem mezején, úgy, mint előtte sohasem: hiszen ilyen csoda, mint hogy Isten emberré lett, eddig nem történt. Félelmetes Isten eljövetele a Sínain, de még csodálatosabb megjelenése a törékeny és kiszolgáltatott gyermekben.

Ti az elsőszülöttek ünnepi seregéhez és gyülekezetéhez járultatok, akik fel vannak jegyezve a mennyekben. Azokhoz, akik kitarítottak Jézus mellett és vértanúként életüket adták érte. Jézusba vetett hitetek által egy közösségbe tartoztok mindazokkal, akik Krisztus iránti hűségük következtében gyalázatot, sőt, halált szenvedtek. Nézzetek azokra, akik hűségessé voltak, nézzetek azokra, akik ma szenvednek az evangéliumért szerte a világban! És ti egy kis nehézség, küzdelem, próba miatt már meg is tagadnátok Krisztust, és az ő népét?

Ti mindenképp bírójához járultatok Jézus Krisztus által, hiszen az, akit Atyátoknak neveztek a legfőbb bíró. Egyszer megáll előtte minden teremtmény. Ti nem Mózeshez, hanem Jézushoz, az új szövetség közbenjárójához, a meghintés véréhez járultatok, aki élete odaadásával, ártatlan vére kiontásával tisztított meg benneteket minden bűntől. Ezért : *“Vigyázzatok, hogy el ne utasítsátok azt, aki szól!”* Vigyázzatok, mert nem kevesebb történt veletek, mint Izraellel a Sínain. És ha akkor az, aki ellenállt, elveszett, ez most sincs ez másképp.

És befejezésül jól figyeljete: *“Az ő hangja akkor csak a földet rendítette meg, most azonban ezt ígéri: ‘Még egyszer megrendítem nemcsak a földet, hanem az eget is.’”* Akkor rengett a föld Isten hangjától, de eljön az idő, amikor nemcsak a föld, hanem a menny is megrendül majd. Ez a rengés pedig mindent megítél: ami hiábavaló, az semmivé lesz... Azaz mindaz, amiért most elhagynátok őt, amit megnyertek azzal, hogy elutasítottátok azt, aki szól –

mindaz semmivé lesz. Hiszen akkor csak egy rendíthetetlen ország marad meg: Krisztus uralma. Ezt az országot kaptátok. Tiétek az egyedüli rendíthetetlen, az egyedül el nem múló. Hálaadással szolgáljatok hát vele: tisztelettel és félelemmel.

Adventba lépünk be. Láttuk, amint az Úr eljött a Sínain kijelentve dicsőségét Izraelnek. Hamarosan azt ünnepeljük, hogy az Úr eljött Jézusban, elrejtve dicsőségét egy gyermekben, szegénységben, nélkülözésben. De mindeközben arra tekintünk, hogy ez a Jézus, aki a mi Urunk és királyunk, a Sínaihoz hasonló módon fog újra megjelenni. Erősödjünk hát meg a vele való szövetségben, maradjunk meg minden körülmények között őbenne. Ámen!